Maastricht in Beeld

Kweekschool Immaculata

48

februari 2023

Kweekschool Immaculata

De Kweekschool was een opleiding voor onderwijzeressen onder leiding van de Zusters van het Arme Kind Jezus. De school was aanvankelijk gevestigd aan de Boschstraat 69-73 in de voormalige Refugie van Hogt.

In 1929 werd er aan de Brusselseweg dit nieuw klooster met kapel gebouwd dat later werd uitgebreid met een school en een internaat voor meisjes. Het is het grote, in het oog springende gebouw dat op de voorpagina te zien is. De naam van het gebouw komt van Maria Immaculata, de onbevlekte ontvangenis van Maria.

Het gebouw is ontworpen door Anton Swinkels, de bouwstijl is zakelijk expressionisme naar Delftse school. Het is een betonnen casco bekleed met baksteen in kettingverband. De halfronde trappenhuizen aan de voorkant zijn zeer kenmerkend. Het gebouw heeft de vorm van de letter E, de drie zijvleugels liggen aan de achterzijde. De middelste is de kapel.

De kweekschool bestaat niet meer, dat is nu de PABO, pedagogische academie basisonderwijs. De opleiding wordt in Sittard gegeven. In dit gebouw zit nu de Faculteit International Business and Communication van Zuyd Hogeschool.

Adres: Brusselseweg 150
Wikipedia: wikipedia.org/wiki/Kweekschool_Immaculata

Het gebouw maakt door z'n volume, de donkere steen, de symmetrie en de markante trappartijen een strenge en afstandelijke indruk. Maar die wordt verzacht door allerlei fraaie detailleringen als glas-in-loodramen, afwijkend metselverband langs de dakranden (het wordt schuine strek of (boeren)vlechting genoemd) en wat natuurstenen ornamenten zoals het reliëf dat Maria op de maansikkel voorstelt. De hoofdentree is indrukwekkend al is de ingang klein.

Aan de achterzijde hebben we zicht op de toren en de kapel. De pagode-achtige toren herinnert aan die van het Oud Gouvernement aan de Bouillonstraat. Maar die is ontworpen door rijksbouwmeester Gustav Cornelis Bremer tussen 1930 en 1935, ook in expressionistische stijl. Op de begane grond ligt de grote eetzaal. De kapel ligt op de eerste verdieping. Aan de rechterzijde zien we de wat uitgebouwde apsis met glas-in-loodramen aan de achterzijde.

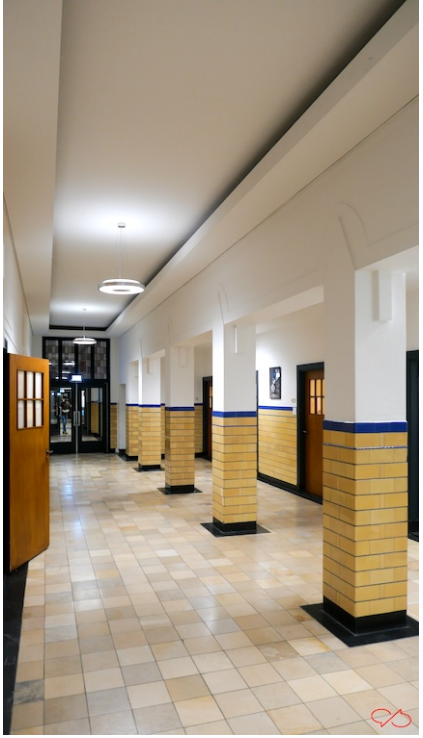

De onderwijzeressen in opleiding werden kwekelingen genoemd, tegenwoordig LIO, leraar in opleiding. Een deel van hen woonde intern, er waren chambrettes op de bovenverdieping. Ook waren er een keuken (er is nog een keukenkast bewaard gebleven), een eetzaal en ontspanningsruimtes. En leslokalen natuurlijk. De gangen zijn bijna eindeloos. Soberheid overheerst. Lichtgekleurde vloertegels met zwarte bies langs de plinten, gele muurtegels afgebiesd met blauw, rode deuren met zwarte posten en witte muren en plafond.

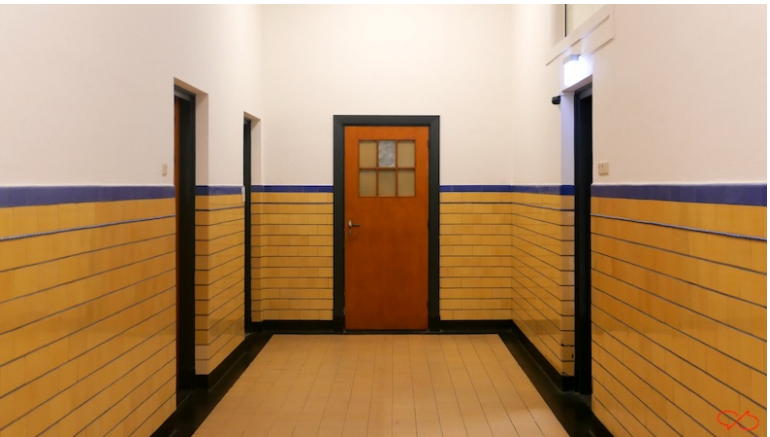

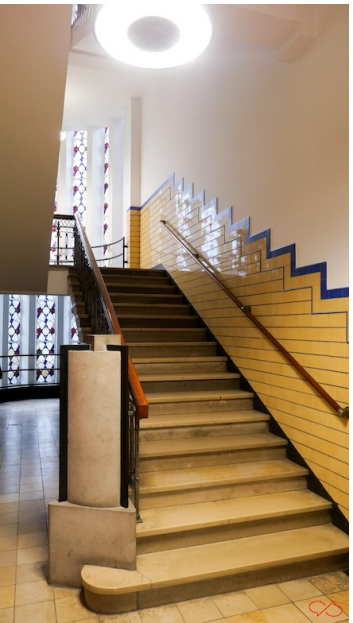

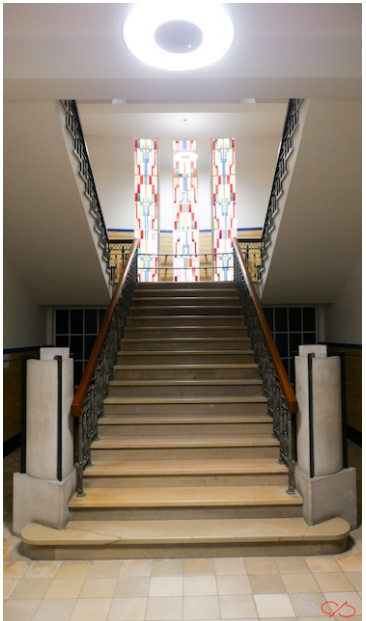

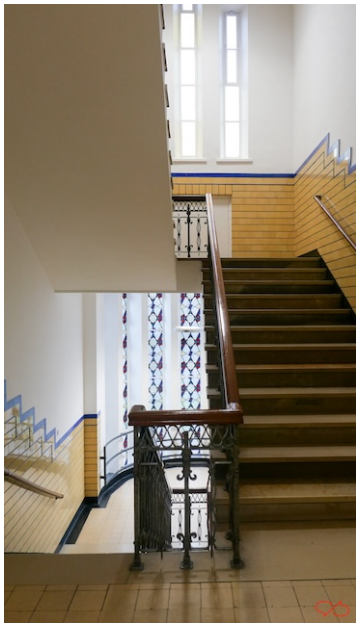

Maar dan de trapportalen: kijk toch eens, wat een feest. Het is niet alleen de architect die er heel zijn hart en ziel in kwijt kon, ook de vakman kon volop zijn kunde laten zien. Wat een rijkdom en statigheid.

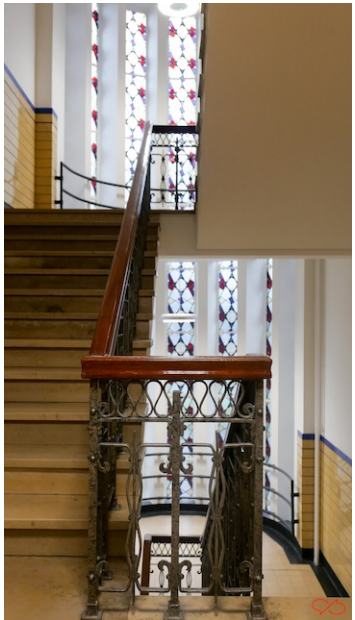

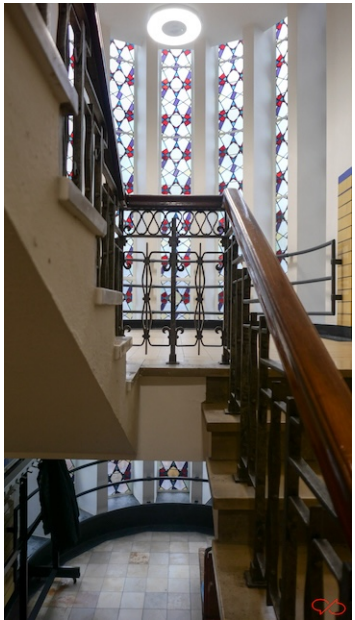

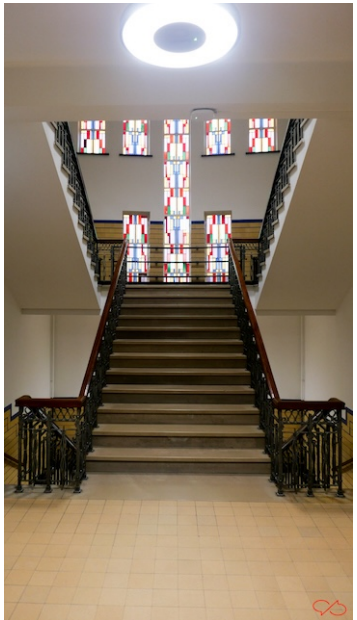

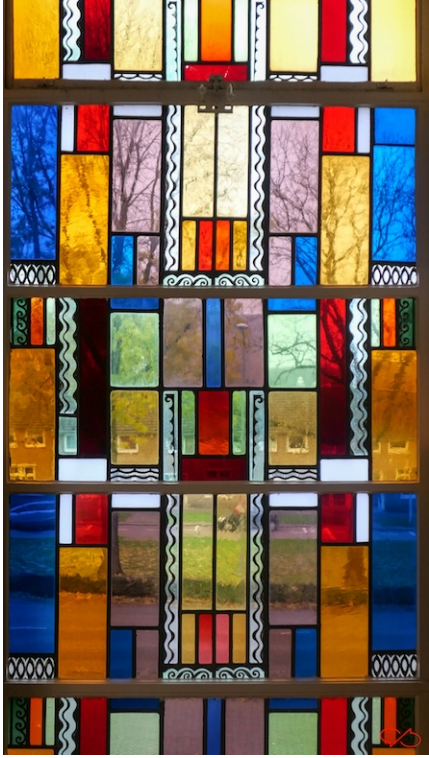

De kapel heeft een markante ingang van gemetselde bogen. We komen binnen aan de kant van het orgel. Nu is er een theater-opstelling, vroeger stonden de kerkbanken op de vlakke vloer. Aan de kant van het koor is een groot projectiescherm. Het is, net als vroeger, een ruimte voor het delen van diepe gedachten, al noemen we het nu een auditorium en zijn de onderwerpen anders. In de nissen zijn glas-in-loodramen.

Hiernaast zien we de Eed op de Relieken, er is hier een kopie. Het origineel zit in de linkermuur van de Merodekapel, links naast de Onze-Lieve-Vrouwebasiliek. Het is een gepolychromeerd reliëf in harde mergel van 88 x 89 cm. Het bevond zich tot 1896 in de buitenmuur van de apsis en was zichtbaar vanaf de Stokstraat. Ooit zou het in een poort hebben gezeten of in (of in de buurt van) de Romeinse brug. De stijl is romaans. (1)

We zien vier figuren. De grootste is de koning op een troon met hondenkoppen en vogelpoten, hij heeft een staf in z'n hand. Links staat iemand met een Gladius, een kort Romeins zwaard, dat gebruikt werd bij terechtstellingen. In de kling staat het woord gladius. Rechtsvoor een knielende figuur bij een piëdestal. Daarop ligt iets dat lijkt op een stuk stof, hij heeft er zijn rechterhand op gelegd, de linkerhand op z'n hart. Op de achtergrond iemand die toekijkt en vol verbazing zijn baard vasthoudt. Dat er een eed of trouw gezworen wordt, is duidelijk. Of dat op een reliek is, is onbekend.

Er zijn afgietsels gemaakt. Ik hoorde dat er een in particulier bezit is. Een is er in het Dinghuis (2), het voormalige gerechtsgebouw. Het Cuypershuis in Roermond, het museum van Pierre Cuypers, heeft er een (3). Hier in de kweekschool Maria Immaculata is er ook een (4).

Op deze pagina nog wat reliëfs in de gangen van het gebouw.

De grote zaal was vroeger de eetzaal. Er staat een hedendaags kunstwerk dat de ingang van de kapel laat zien, die prachtige gemetselde boog. En daarboven het glas-in-loodraam dat tegenover de kapel te zien is, we zagen het al een paar pagina's terug. En daar is ook deze markante, authentieke deur, we kijken uit op een stukje van de binnentuin.

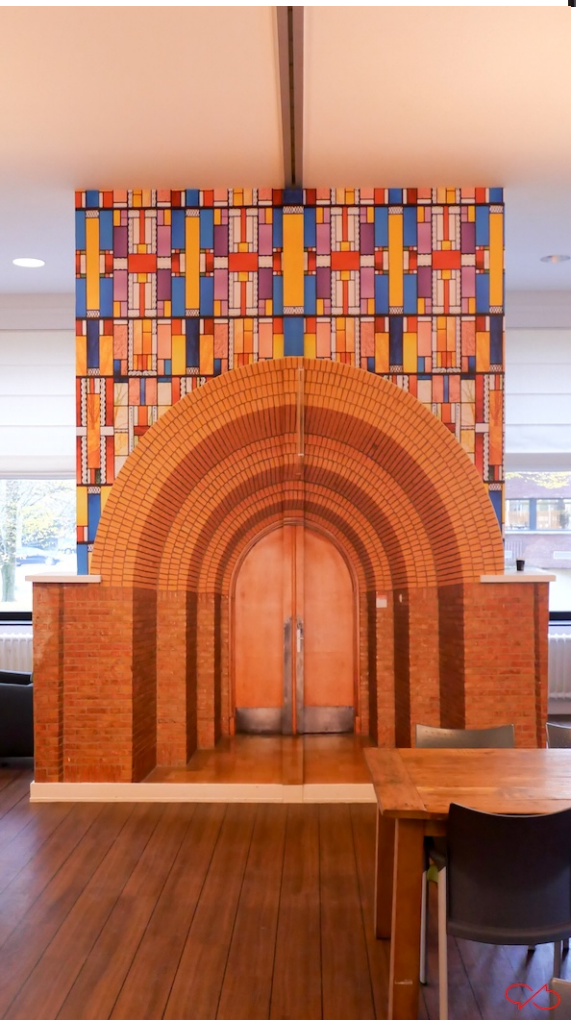

Hier zien we de oven die in de kelder staat, er werd brood gebakken. En een ontspanningsruimte op de hoogste verdieping, onder de hanenbalken. Vroeger waren hier de chambrettes van de meisjes die intern woonden. Op de laatste pagina nog een blik op de prachtige trappen.

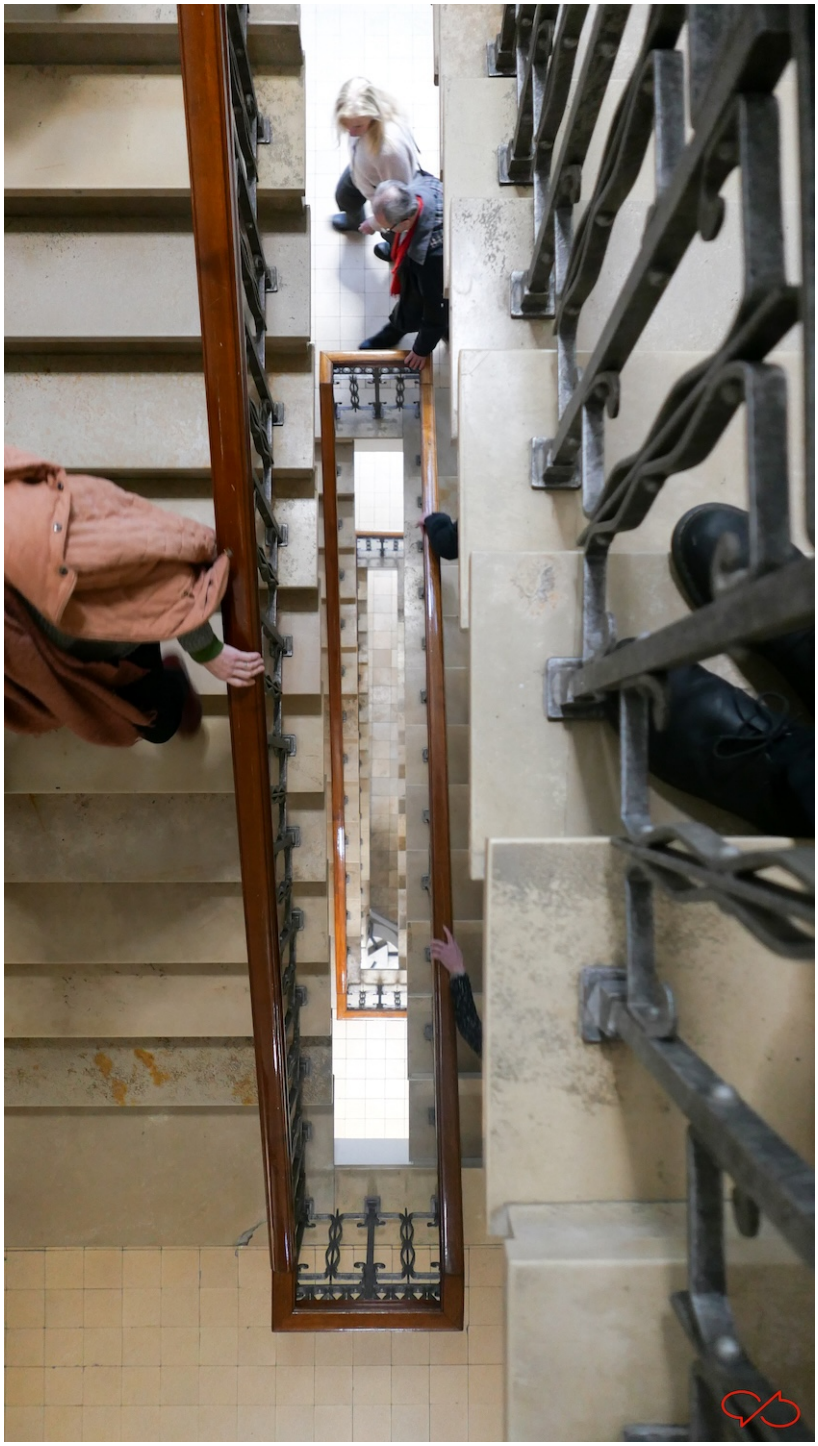

Maastricht in Beeld
kortweg MiB

MiB is een fotomagazine voor liefhebbers van de stad Maastricht.
De opzet is simpel: interessante onderwerpen, behoorlijke foto's, korte stukken tekst met wat uitleg en achtergronden en een nette layout.

Dit magazine is gratis en komt uit de Boekenkast van Peter Scheele:
https://pjscheele.nl

Ik wens u veel kijk- en leesplezier.

Peter Scheele

Colofon
Camera: Panasonic Lumix LX100, Make II
Bewerking: Adobe Lightroom 6.14
Opmaak: Apple Pages 11.1
Foto's, tekst en opmaak: Peter Scheele